

Justitsministeriet

Dato: 3. juni 2009
Dok.: LMD41095
Sagnr.: 2009-154-0181

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål AW og AY fra Folketingets Retsudvalg torsdag den 4. juni 2009, kl. 8.30

Samrådsspørgsmål AW:

”Ministeren bedes redegøre for politiets indsats ved urolighederne på Strøget og de omkringliggende gader natten mellem fredag og lørdag, herunder politiets passivitet og prioritering, hvem der havde foretaget denne prioritering og valgt politiets passive rolle, og hvilke initiativer ministeren vil tage for at sikre, at lignende episoder ikke opstår i fremtiden.”

Samrådsspørgsmål AY:

”Ministeren bedes i et samråd redegøre for Københavns Politis bevæggrunde for ikke at gribe ind overfor det voldsomme hærværkstøgt, som en gruppe unge autonome foretog natten mellem fredag den 8. og lørdag d. 9. maj 2009 i Hyskenstræde i København K., samt redegøre for, hvordan ministeren vil sikre sig, at det ikke gentager sig, at politiet passivt ser til, mens en gade maltrakteres af autonome?”

[Indledning]

Jeg vil takke udvalget for anledningen til at redegøre for begivenhederne i Hyskenstræde Store Bededag nat.

Og jeg vil gerne understrege, at jeg også selv – som alle andre, der har set optagelserne fra optøjerne – har haft svært ved at forstå, at tingene kunne få lov til at eskalere på den måde.

Det er fuldstændigt uacceptabelt, at en gruppe unge ballademagere raserer et område på den måde. Jeg deler fuldt ud beboernes og de forretningsdrivendes frustrationer og forargelse over ødelæggelserne.

Nu skal man jo huske på, at hvis det handler om at placere ansvar og skyld, så er det ét sted fingeren skal pege: De fuldstændigt hensynsløse unge, der åbenbart er opdraget til at gøre, præcis hvad der passer dem uden nogen som helst respekt eller omtanke for andre mennesker.

Unge studerende, der efter eget udsagn synes, at det er ”fedt” at smadre en gade – bare det ikke lige er der, hvor de selv bor.

Men i sådan en situation skal man som borger selvfølgelig kunne regne med politiets hjælp.

Og derfor er det vigtigt at se på, hvad der gik galt i den konkrete situation – og ikke mindst at gøre alt for at undgå lignende episoder i fremtiden.

[Redegørelsen om urolighederne i Hyskenstræde]

Som det også er fremgået af pressen, bad jeg Politidirektøren i København om en redegørelse, som jeg fik om mandagen efter urolighederne - og straks efter sendte til Retsudvalget.

Jeg vil i sagens natur ikke kunne bidrage med nye oplysninger om hændelsesforløbet og politiets ageren i forhold

til det, der fremgår af politidirektørens redegørelse. Så jeg håber, at udvalget vil have forståelse for, at min besvarelse til dels bliver en gengivelse af redegørelsen.

Politidirektøren i København har i redegørelsen oplyst, at det – bl.a. via hjemmesiden www.modkraft.dk – kom til Københavns Politis kendskab, at festivalen ”Undoing the City” skulle afholdes i dagene fra den 7. til den 10. maj.

Af programmet for festivalen fremgik det bl.a., at der fredag den 8. maj skulle afholdes en gadefest med musik, dans og billige barer i indre by.

Der forelå ingen konkrete efterretninger i relation til arrangementet. Og de seneste mange måneder forud havde der ikke været alvorlige voldelige aktiviteter i København fra det autonome miljøes side.

Der blev ikke i anledning af festivalen foretaget anmeldelser til politiet af de enkelte arrangementer – bortset fra

et enkelt friluftsansarrangement den 7. maj i Folkets Park, som i øvrigt ikke gav anledning til problemer.

På baggrund af oplysningerne på den nævnte hjemmeside blev Københavns Politis operative enheder orienteret forud for Store Bededags-ferien. Det blev i den forbindelse tilkendegivet, at man skulle sikre sig, at beredskabet var intakt i henhold til de eksisterende planer.

[Politets strategi ved uroligheder]

Politidirektøren i København har videre oplyst, at udgangspunktet for en eventuel politimæssig indsats mod det autonome miljø findes i de generelle strategier og operationsplaner, som har været fulgt i de seneste år.

Med gode resultater fristes jeg til at tilføje – med tanke på Københavns Politis håndtering af EU-topmødet i 2002, rydningen af Ungdomshuset og de tilbagevendende optøjer på bl.a. Nørrebro og Christianshavn.

Det fremgår bl.a. af disse operationsplaner, at der som udgangspunkt iværksættes en så bred dialog som muligt med henblik på at undgå konfrontationer og lægge en dæmper på eventuelle voldelige kræfter blandt de unge.

Hvis en aktion udvikler sig til grove ordensforstyrrelser i form af vold, hærværk, brandstiftelse og lignende, skal der imidlertid omgående iværksættes en offensiv indsats med henblik på at bringe urolighederne til ophør.

I den situation træder Københavns Politis ”operationsplan for indsats mod uvarslede og spontane demonstrationer eller uroligheder” i kraft.

Det fremgår af denne operationsplan, at den strategiske hensigt er, at politiet roligt og myndigt – og med en tilstrækkelig styrke – iværksætter en offensiv indsats med henblik på at afskrække urostifterne fra eller forhindre

dem i at fortsætte. Og hovedformålet er naturligvis her at genskabe trygheden.

I den forbindelse skal der så hurtigt som muligt etableres en dialog for at skabe ro over situationen.

Hvor det er muligt, skal urostifterne anholdes. Og der skal så vidt muligt sikres dokumentation, så de pågældende kan strafforfølges.

Politidirektøren i København har oplyst, at beredskabet Store Bededag var af den forudsatte planlagte tilstrækkelige størrelse. Og den konkrete situation havde en karakter, så den omtalte operationsplan skulle følges.

[Det konkrete hændelsesforløb]

Politidirektøren i København har om selve hændelsesforløbet oplyst, at politiet kl. 00.11 fik oplysninger om, at ca. 100 autonome var forsamlet i Hyskenstræde, hvor de

havde medbragt brandbart materiale, og gadebelysningen blev forsøgt slukket.

Ved politiets ankomst til stedet kunne det konstateres, at der var forsamlet 3 – 400 autonome typer, der var ild i 3 olietønder, der var opstillet nogle gamle møbler, og en højtalerovn spillede høj musik. Der var ophængt et banner, som sammen med gadeforløbet besværliggjorde indsigten i området. Hertil kom, at det var kraftigt regnvejr.

Da politiet kom til stede, var der forøvet graffitihærværk på flere huse, men derudover var stemningen rolig.

Politiets delingsfører fik ved ankomsten kontakt til en person, som oplyste ikke at være arrangør, men gerne ville stå for formidling af kontakten til deltagerne i festen.

Situationen vurderedes derfor at svare til ”normalbilledet” for en gadefest i dette miljø – med undtagelse af ste-

det for festens afholdelse, da de autonome normalt ikke samles i indre by, men på Nørrebro eller Christianshavn.

Derfor blev det besluttet, at politiet som udgangspunkt ville søge at følge den sædvanlige dialogbaserede strategi. Delingsføreren vurderede i den forbindelse, at en offensiv indsats ville få konsekvenser i form af spredning til resten af byen.

Som det eksempelvis sås i dagene efter rydningen af Ungdomshuset, kan en konfrontation således føre til, at de autonome i ”guerilla-stil” spreder sig i satellit-optøjer over hele byen, hvilket kan gøre situationen meget vanskelig at inddæmme og håndtere sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Politidirektøren har videre oplyst, at delingsføreren under festen konstaterede, at der var begået hærværk på tre parkerede biler, og at der fortsat blev lavet graffiti på bygninger. Men stemningen var ellers fortsat rolig – og der

var ingen tegn på konfrontation mellem politiet og de autonome.

Omkring kl. 01.30 blev det derfor besluttet fortsat at forholde sig henholdende under hensyn til risikoen for at sprede en voldelig konfrontation i større dele af indre by.

Der blev aftalt procedurer for, hvordan politiet skulle forholde sig ved festens afslutning – herunder for hvordan de autonome skulle ledes tilbage mod Nørrebro og forhindres i at udøve omfattende hærværk.

Kl. 02.18 oplyste den person, som politiet var i dialog med, at festen ville slutte kl. 02.30. Og kl. 02.31 blev det fra de autonomes højtalervogn oplyst, at man skulle forlade stedet og i øvrigt ”passe på politiet”. Derfor var politiets vurdering fortsat, at festen ville blive afsluttet i nogenlunde ro og orden.

Kl. 02.35 blev der pludselig kastet to molotovcocktails mod politiet, hvorfor Københavns Politis 2. udrykningsberedskab blev aktiveret, og der blev oprettet kommandostation – den såkaldte ”KSN”. Det blev desuden overvejet at tilkalde assistance fra Nordsjællands og Københavns Vestegns Politi.

Kl. 02.36 blev der knust ruder i Hyskenstræde, og derefter overgik politiet til den offensive del af operationsplanen.

Det vil sige, at man med de til rådighed værende styrker spredte modparten mest muligt med henblik på at undgå organiseret modstand. Dette medførte spredte tilfælde af hærværk i området. De autonome drev herefter i små grupper tilbage mod Nørrebro og gav ikke længere anledning til omfattende politimæssige problemer.

Kl. 02.45 blev det vurderet, at situationen i indre by var relativt rolig, og kl. 03.21 kunne der ikke konstateres flere autonome i bybilledet.

Der blev efterfølgende optalt mellem 35 og 37 gerningssteder for hærværk, herunder knuste ruder, graffiti og ødelagte biler.

[Vurdering af politiets indsats]

Hvad var det så, der gik galt, kan man jo spørge.

Politidirektøren i København har i sin redegørelse bemærket, at oplysningerne om den planlagte festival ikke umiddelbart var af en sådan karakter, at der var behov for iværksættelse af ekstraordinære politimæssige foranstaltninger. Der er således løbende arrangementer i det autonome miljø, som Københavns Politi har stor erfaring med at håndtere.

Politidirektøren har samtidig understreget, at det stående beredskab havde en tilstrækkelig størrelse.

Under begivenhederne i Hyskenstræde fulgte man den udmeldte strategi ved at indlede dialog med en person, der ville være formidler. Der blev indledningsvis konstateret mindre omfang af graffiti og hærværk. Men risikoen for spredning af voldsomme optøjer i støre dele af byen – med potentielt langt større fare og ødelæggelse til følge – gjorde, at det blev vurderet for risikabelt straks at gribe ind.

Politidirektøren har bemærket i redegørelsen, at der var tale om et skøn i den konkrete situation. Men hun har samtidig understreget, at der – som det fremgår af operationsplanen – skal handles hurtigt og konsekvent, hvis begivenheder udvikler sig, eller der er en betydelig risiko for, at borgerne kan blive voldsomt forulempet, som det skete her.

Politidirektøren i København har derfor også beklaget, at der ikke på et tidligere tidspunkt blev foretaget en egentlig alarmering af det eksisterende beredskab, og at der ikke tilstrækkelig tidligt blev taget skridt til at standse ulovlighederne.

[Afslutning]

Jeg har noteret mig, at politidirektøren også finder, at forløbet var klart utilfredsstillende, og at hun har beklaget, at der ikke tilstrækkeligt tidligt blev grebet ind for at standse urolighederne.

Jeg er selvsagt helt enig i politidirektørens beklagelse. Det er fuldstændigt afgørende, at borgerne kan regne med hjælp fra politiet i sådan en situation.

Det er imidlertid også min opfattelse, at der er tale om en enkeltstående episode blandt mange særdeles flotte ind-

satser fra Københavns Politis side for at beskytte København mod de autonomes hensynsløse hærgen.

Vi har et rigtigt godt politi – og jeg har fuld tillid til, at politiet vil håndtere fremtidige optøjer på fuldt betryggende vis.

Tak.